

Utrecht, Kathedraal, Kustersdag, St. Ambrosius, 7 december 2019

Misschien zou u dat op het eerste gezicht niet gedacht hebben, maar de heilige Ambrosius is ook voor u als kusters een bijzonder voorbeeld. Dit vergt enige toelichting. In de vierde eeuw werd Ambrosius door de keizer benoemd tot gouverneur van de Noord-Italiaanse provincies. Daardoor ging hij wonen in Milaan.

Er woedde daar toen een heftige strijd tussen de Arianen en de orthodoxe christenen. De Arianen hielden Jezus voor een schepsel en een soort tussenfiguur tussen God en mens. Daarentegen geloofden de orthodoxe christenen dat Jezus waarlijk mens en waarlijk God was, zoals wij op zondagen en hoogfeesten belijden in het Credo. Wij zien Jezus niet als een schepsel of tussenfiguur tussen God en mens, maar als de Zoon van God, die voor ons is mens geworden.

Deze strijd bereikte in Milaan in 374 een hoogtepunt toen de lokale bisschop stierf. In de kathedraal ontstond een heftige discussie over de vraag wie hem moest opvolgen: een Arianen of een christen. Men dreigde elkaar in de haren te vliegen en dat in een heilige ruimte als de kathedraal. Het is maar goed dat sinds later eeuwen de bisschoppen door de paus worden benoemd. Anders hadden wij misschien ook dergelijke discussies in onze kathedraal gekregen en was er van het interieur weinig heel gebleven.

Op een gegeven moment kwam men op het idee om de gouverneur, Ambrosius, te laten bemiddelen. Zijn gezag als wijs bestuurder was op dat moment al gevestigd. Zijn argumenten en manier van optreden waren zo overtuigend dat men plots op 7 december op het idee kwam om hem tot bisschop van Milaan te kiezen. *Mind you:* hij was op dat moment nog niets eens gedoopt. Hij liet zich echter diezelfde dag nog dopen en werd acht dagen later tot bisschop gewijd. Er zijn, denk ik, weinig bisschoppen die zo'n 'bliksemcarrière' hebben gemaakt (tussen aanhalingstekens, wel te verstaan).

Ambrosius nam zijn taak als bisschop van Milaan heel serieus. In het bijzonder blonk hij uit door zijn zorg voor een goede viering van de liturgie. Hij legde de grondslag voor de Ambrosiaanse liturgie, die in Lombardije nog steeds wordt gevierd. Hij dichtte liederen met goede teksten om het geloof in Jezus als de Zoon van God onder de gelovigen te versterken en te verdiepen.

Ambrosius is een voorbeeld voor alle christenen. En exact in zijn zorg voor een waardige viering van de liturgie is hij een lichtend voorbeeld, niet alleen voor bisschoppen en priesters, maar ook voor u als kusters. Het woord koster is uiteindelijk afgeleid van het Latijnse woord *custos*, dat betekent bewaker of bewaarder. De koster is een bewaker van het kerkgebouw en van de viering van een goede en waardige liturgie overeenkomstig de hem eigen verantwoordelijkheid: u waakt over het gebouw, het schoonhouden ervan en het kleine onderhoud. U instrueert vaak de misdienaars en acolieten. U legt klaar wat nodig is voor de viering van de liturgie. U bent als koster vaak als eerste aanwezig om de deuren van het kerkgebouw te openen, de verwarming aan te zetten en de klokken te luiden.

Dit alles doet u met grote liefde voor het kerkgebouw en ter voorbereiding van een waardige viering van de liturgie. U bent daar in de meest letterlijke zin koster, dat wil

zeggen: bewaker of bewaarder van. Zo werkt u op onmisbare wijze mee aan een waardige en overtuigende viering van het geloof. Wat u achter de schermen daarvoor doet, ontgaat wellicht veel kerkgangers, maar omvat veel meer dan zij zich vaak kunnen voorstellen.

Ambrosius waakte als bisschop over een goede en waardige viering van de liturgie. U doet dat met uw eigen verantwoordelijkheid eveneens. Het is goed om als custos, bewaker van een kerkgebouw en de liturgie, bij uw werkzaamheden de heilige Ambrosius als voorbeeld en voorspraak voor ogen te houden. Zeker nu deze kostersdag samenvalt met de viering van zijn gedachtenis.

Waartoe dient al onze zorg voor onze kerkgebouwen en de liturgie? In de Evangelielezing hoorden we hoe Jezus rondgaat door alle steden en dorpen om daar onderricht te geven, de Blijde Boodschap te verkondigen en mensen van hun kwalen te genezen. Dat doet Hij omdat hij uit medelijden om de mensen bewogen is.

En Jezus komt nog steeds in onze steden en dorpen, heel in het bijzonder in onze kerken en wel heel speciaal tijdens de liturgische vieringen, waarin de hemel even voor ons opengaat. Dat gebeurt vooral als Jezus in de Eucharistie via de Schriftlezingen zijn Woord tot ons richt en onder de gedaanten van brood en wijn midden onder ons komt om onze wonden te verbinden en onze striemen te genezen. De wonden en striemen die we onszelf aandoen door eigen zonden, die anderen ons aandoen of die ons overkomen door de vele tegenslagen waaraan het leven zo rijk is.

In Hem die tegelijk God en mens is, raken de hemel en de aarde elkaar. Door Hem straalt er een Licht over ons leven, een hemels licht, dat oneindig veel sterker is dan dat van de zon, zo zegt de profeet Jesaja. Ieder van ons werkt er volgens zijn eigen roeping aan mee dat in de liturgie de hemel even op een bijzondere manier de aarde kan raken. U doet dat als koster. Weet dat niet alleen veel mensen in uw geloofsgemeenschap u daar heel dankbaar voor, maar dat ook de Heer Zelf dat is.